

Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ὁμολογῶ τούτοις, ὅπως δὲ χρῆ τοῦ δικαίου ποιεῖσθαι τι προὔργιαίτερον, οὐδεὶς ἂν με λέγων πείσειεν. Ὅρῳ γὰρ καὶ τοὺς νόμους ἕνεκα τούτου κειμένους καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καλοὺς τε κάγαθοὺς ἐπὶ τούτῳ φιλοτιμουμένους καὶ τὰς εὖ πολιτευομένας πόλεις περὶ τούτου μάλιστα σπουδαζούσας, ἔτι δὲ τοὺς πολέμους τοὺς προγεγενημένους οὐ κατὰ τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ δίκαιον τὸ τέλος ἅπαντας εἰληφότας, ὅλως δὲ τὸν βίον τὸν τῶν ἀνθρώπων διὰ μὲν κακίαν ἀπολλύμενον, δι' ἀρετὴν δὲ σωζόμενον, ὥστ' οὐκ ἄθυμεῖν δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων κινδυνεύειν μέλλοντας, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοὺς ὑβρίζοντας καὶ τοὺς τὰς εὐτυχίας μὴ μετρίως φέρειν ἐπισταμένους.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ 35-36

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Εγώ όμως, σχετικά με τις άλλες υποθέσεις συμφωνώ με αυτούς, κανείς όμως δεν θα μπορούσε να με πείσει με τα λόγια του, πως πρέπει να θεωρούμε κάτι άλλο πιο σημαντικό από το δίκαιο. Γιατί βλέπω πως και οι νόμοι που θεσπίζονται για χάρη αυτού (εν.του δικαίου) και ότι οι καλοί και ενάρετοι άνθρωποι γι' αυτό (εν. το δίκαιο) **συναγωνίζονται** και ότι οι πόλεις που κυβερνιούνται καλά γι' αυτό προπαντός **φροντίζουν**. Ακόμη (εν. βλέπω) πως όλοι ανεξαιρέτως οι πόλεμοι που έχουν γίνει στο παρελθόν τελείωσαν όχι σύμφωνα με τις δυνάμεις των αντιμαχόμενων, αλλά σύμφωνα με το δίκαιο και γενικά (εν. βλέπω) **ότι** όλη η ζωή των ανθρώπων **καταστρέφεται** εξαιτίας της κακίας, ενώ **σώζεται** με την αρετή, ώστε δεν πρέπει να στεναχωριούνται όσοι / [αυτοί που] σκοπεύουν να διακινδυνεύσουν για τα δίκαια, αλλά πολύ περισσότερο όσοι / [αυτοί που] έχουν υβριστική συμπεριφορά και όσοι / [αυτοί που] δεν ξέρουν να τηρούν το μέτρο στις ευτυχισμένες στιγμές τους.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ:

Στο παρόν απόσπασμα από τον «Αρχίδαμο» του ρήτορα Ισοκράτη ο ομιλητής υποστηρίζει ότι το δίκαιο είναι το πιο σημαντικό από όλα τα χαρακτηριστικά, τονίζοντας ότι κανείς δεν θα μπορούσε να τον πείσει για το αντίθετο (« ἐγὼ δὲ περὶ μὲν ... λέγων πείσειεν»). Τεκμηριώνει την άποψή του αυτή αναφέροντας πως για χάρη του δικαίου θεσπίζονται οι νόμοι και αμιλλώνται οι καλοί και ενάρετοι άνθρωποι, ότι αυτό αποτελεί ιδιαίτερο μέλημα των πόλεων που διοικούνται σωστά, ότι σύμφωνα με αυτό έληξαν όλοι οι πόλεμοι στο παρελθόν και όχι με βάση τις δυνάμεις των αντιπάλων («ὄρῳ γὰρ καὶ τοὺς νόμους ... κατὰ τὸ δίκαιον»). Διατείνεται τέλος πως χάρη στην αρετή ο ανθρώπινος βίος σώζεται, εξαιτίας όμως της κακίας αυτός καταστρέφεται («ὄλως δὲ τὸν βίον ... σωζόμενον»). Συνάγει τελικά το συμπέρασμα ότι από απογοήτευση πρέπει να διακατέχονται προπαντός όσοι φέρονται απρεπώς και ξεπερνούν τα όρια στις καλές στιγμές τους και όχι εκείνοι που πρόκειται να εκθεθούν σε κίνδυνο για τα δίκαια («ὥστε οὐκ ἄθυμειν ... φέρειν ἐπισταμένους»). Η έννοια επομένως του δικαίου και εν γένει της αξίας του σε όλες τις καταστάσεις διατρέχει όλο το δοθέν απόσπασμα.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ